

Hlavní úkoly přípravy velitelů a štábů při zabezpečení spolehlivé obrany ČSSR v rámci Varšavské smlouvy

Plněním úkolů XIV. sjezdu KSČ pokračovala v naší zemi výstavba rozvinuté socialistické společnosti. Náročné úkoly rozvoje socialismu, schválené na XV. sjezdu KSČ, spolu s růstem síly a vzestupem úrovně našeho hospodářství, s rychlým tempem vědeckotechnického pokroku a prohlubováním mezinárodní dělby práce, vyvolaly naléhavý požadavek dalšího zkvalitnění řízení ve všech oblastech společenského života a ekonomiky našeho státu.

Čs. lidová armáda je nerozlučně spjata s cíli a úkoly celé naší společnosti, plně se podílí na všech jejích úspěších i problémech a v jejím rámci je řeší. Je proto samozřejmé, že závěry XV. sjezdu o zkvalitnění řídicí práce v plném rozsahu platí i pro naši práci a musíme je aplikovat v každodenním procesu přípravy a řídicí činnosti všech orgánů velení ČSLA.

Platí to tím více, že kvalita velení ozbrojeným silám hrála ve všech etapách vojenství důležitou úlohu a významně se podílela na úspěchu nebo porážce v jednotlivých sraženích nebo i ve válce vůbec. Vyjadřuje ji schopnost orgánů velení realizovat vojenskopolitickou linii strany a vedení státu jak v mírové výstavbě a přípravě ozbrojených sil, tak i při plánování a řízení operací a všestranného zabezpečení vojsk za války.

V podmínkách socialistického státu je kvalita velení přímo závislá na stupni politické zralosti a úrovni vojenskoodborné připravenosti velitelů a štábů, kteří jsou nositeli řídicí funkce v ozbrojených silách. Ne náhodou maršál Sovětského svazu A. A. Grečko v knize „Ozbrojené síly sovětského

státu“ řadí připravenost velitelů a štábů mezi trvale působící faktory bojové pohotovosti ozbrojených sil.

Význam všestranné připravenosti velitelského sboru se zvyšuje úměrně s růstem bojových vlastností, ničivých účinků a operačního dosahu moderních bojových prostředků. Raketové jaderné zbraně, elektronika, vysoký stupeň motorizace a technizace soudobých armád výrazně ovlivňují charakter a způsob vedení moderní války. Rozhodnost vojenskopolitických cílů, velký rozmach, vysoká dynamičnost s náhlými zásadními zvraty situace na válčišti — to jsou některé základní rysy soudobé války, z nichž vyplývají kvalitativně nové požadavky na práci velitelů a štábů při řízení mírové přípravy ozbrojených sil i za války. K nejdůležitějším z nich patří schopnost předvídání vývoje situace, reálné hodnocení a rychlé reagování na náhlé změny situace v průběhu operace, odolnost, nepřetržitost a pružnost velení vojskům i v nejsložitějších podmínkách pozemní a vzdušné situace. Armádní generál V. G. Kulikov charakterizoval význam řízení vojsk v soudobé operaci a boji slovy: „Velení se dnes stalo takovým rozhodujícím faktorem, jakým je množství zbraní nebo poměr sil v bojových prostředcích.“

Nové podmínky z hlediska řízení vojsk vznikly i v důsledku neustále se rozvíjející vojenské spolupráce mezi armádami členských států Varšavské smlouvy. Jde nejen o stále rostoucí okruh společně řešených otázek v oblasti výstavby, přípravy a vyzbrojování spojeneckých armád, ale i o bezprostřední operační a taktickou součinnost spojeneckých svazů a svazků při plnění společných operačních a bojových úkolů při cvičeních, často dokonce v přímé vzájemné podřízenosti. Z toho vyplývá požadavek prohlubování jednoty názorů na zásady vedení soudobé operace a boje na základě sovětské vojenské vědy a osvojení jednotné metodiky řízení a zabezpečení vojsk koaličního složení.

To je tedy obecný, objektivní rámec, který stanoví požadavky na přípravu velitelů a štábů a jejich organizátorskou a řídicí práci v míru a za války. Na druhé straně konkrétní úkoly přípravy velitelů a štábů vyplývají ze skutečného stavu — z úrovně teoretické a praktické připravenosti velitelů a štábů, z kladů a nedostatků, které se projevují v jejich mírové práci a při přípravě a konání operačních a taktických cvičení.

Chceme-li být konkrétní, pak za **hlavní klad** mírové řídicí práce velitelů a štábů považujeme důsledné plnění úkolů rozkazu ministra obrany pro přípravu vojsk ČSLA v každém výcvikovém roce trvale s dobrými a výtečnými výsledky. Při cvičeních — schopnost plánovat operace a řídit vojska v soudobé operaci a boji. **Z nedostatků** je nutné zmínit se o rozdílné úrovni připravenosti velitelů a štábů k plánování a řízení procesu bojové a politické přípravy a zabezpečení velení vojskům v poli. V důsledku toho dochází k na-

rušování plánů bojové a politické přípravy, kontrola plnění rozkazů na podřízených stupních je nedůsledná a ne dost účinná, slabá je zatím někde úroveň analýzy skutečného stavu útvarů a svazků, odhalování příčin a odstraňování nedostatků. Při cvičeních se nejčastěji projevují nedostatky především v komplexnosti, všestrannosti a objektivitě hodnocení situace. Existují případy zjevného přeceňování bojových možností vlastních vojsk. Na druhé straně pravděpodobný zámysl nepřítele zpravidla vyhodnocují velitelé a štáby se značnou stereotypností v jediné variantě a v mnoha případech se dopouštějí i podceňování jeho bojových možností zvláště z hlediska použití zbraní hromadného ničení a manévru na válčišti.

Jedním z požadavků soudobé operace je nezbytnost její přípravy ve zkrácených lhůtách. Realizace tohoto požadavku v praktické činnosti velitelů a štábů vede v posledním období k tomu, že se zapomíná na hlubokou analýzu při ujasnění úkolu a hodnocení situace v celém komplexu. Přitom tento požadavek je jednou ze zásadních zkušeností sovětských velitelů, získanou v letech Velké vlastenecké války. Takový formální přístup vede k méně konkrétním a šablonovitým rozhodnutím a jejich nedostatečnému zabezpečení.

Řada nedostatků se vyskytuje i v organizaci a zabezpečování nepřetržité součinnosti vojsk, zvláště se sousedy a ve velení. Jak potvrzují zkušenosti ze cvičení, velitelé a štáby dosud plně nezvládli metodiku souběžného plánování operace a boje. V důsledku povrchního počátečního ujasnění úkolu a zhodnocení situace dochází v průběhu plánování k upřesňování a změnám původního zámyslu, což narušuje plynulost práce a prodlužuje celkový čas potřebný k plánování a přípravě operace a boje na podřízených stupních velení.

Dílní problémy se projevují v organizaci a zabezpečení nepřetržitěho velení a součinnosti při vedení operací společně s vojsky armád členských států Varšavské smlouvy. Styčné skupiny, vysílané do štábů spojeneckých svazů a svazků, nejsou vždy plně připraveny k tomu, aby zabezpečovaly plynulou operativní výměnu informací a podkladů pro rozhodování v obou směrech.

Příčinou nedostatků v přípravě velitelů a štábů jsou především podceňování velitelské přípravy, malá náročnost velitelů a náčelníků k jejímu provádění a nesprávné požadavky na její zaměření jak v rámci ministerstva národní obrany, tak i u velitelství některých svazů.

Máme-li tedy formulovat hlavní úkoly, které před námi stojí v přípravě velitelského sboru ČSLA v další etapě výstavby socialistické společnosti a při zabezpečení přípravy ČSLA jako pevného článku obranného svazku členských států Varšavské smlouvy, musíme brát v úvahu všechna uvedená hlediska a skutečnosti.

Přitom musíme neustále pamatovat na to, že úkolem velitelské přípravy nemůže být připravenost „úzkých“ specialistů podle předurčení do polního nebo teritoriálního štábu, ale naopak výchova politicky a odborně vzdělaných pracovníků, z nichž každý bude ovládat zásady soudobého operačního umění a taktiky a bude současně odborníkem svého druhu vojska nebo služby v polní i teritoriální oblasti.

Úkoly přípravy velitelů a štábů podle jejich zaměření můžeme členit do několika oblastí:

1. K upevnění **postavení velitelů a štábů jako politických vedoucích podřízených a ke zkvalitnění jejich organizátorské a řídicí práce** v procesu mírové výstavby a přípravy ČSLA, zaměřit přípravu velitelského sboru na neustálé prohlubování komunistického přesvědčení a oddanosti straně a lidu. Vychovávat velitelský sbor k vysoké kázni a bezvýhradnému plnění rozkazů nadřízených. Rozvíjet iniciativu a samostatnost velitelů a štábů všech stupňů, upevňovat jejich velitelské návyky a organizátorské schopnosti. Neustále zvyšovat profesionální úroveň, kulturu a vojenskotechnickou připravenost důstojníků, zvyšovat jejich výchovatelské vlastnosti a schopnost učit podřízené. K tomu je nezbytné vést boj za takové myšlení lidí, aby každý příslušník velitelského sboru naší armády byl přesvědčen o nutnosti a nezbytnosti náročné a správně zaměřené velitelské přípravy.

2. V procesu řízení mírové přípravy vojsk **zkvalitňovat plánování a zvýšit autoritu plánů bojové a politické přípravy**. Bojovat za vysokou efektivnost a hospodárnost výchovy a výcviku vojsk. Náročně kontrolovat a hodnotit výsledky bojové a politické přípravy a bojovou pohotovost útvarů a svazků. Kriticky hodnotit vlastní organizátorskou a řídicí práci každého stupně velení z hlediska dosažených výsledků a metodou kritické analýzy neustále usilovat o zvýšení její účinnosti v každodenním procesu bojové a politické přípravy.

3. **V přípravě orgánů polního velení** zaměřit úsilí na další zvyšování vojenskoodborných a technických znalostí velitelů a štábů a na další rozvíjení jejich praktických návyků při plnění úkolů, spojených s plánováním a všestranným zabezpečením operace a boje a s velením vojskům v poli.

Na operačním stupni pokračovat ve studiu zásad přípravy, organizace a vedení soudobé operace, zahajované buď klasickými prostředky s přechodem k použití jaderných zbraní, nebo přímo s použitím jaderných zbraní. S přihlédnutím ke specifice místa a úlohy ČSLA v rámci armád členských států Varšavské smlouvy nadále zvláštní pozornost věnovat otázkám překrytí státní hranice a odrazení agrese silného uskupení vzdušných a pozemních sil nepřítelů. Brát přitom v úvahu i variantu odrazení nenadálé agrese nepřítelů, vedené s převahou sil s postupným narůstáním bojového úsilí vlastních vojsk a s následným přechodem hlavních sil do rozhodného útoku s cílem zničit agresora v součinnosti se spojeneckými vojsky.

Cílevědomě prohlubovat znalosti a návyky velitelů a štábů ve vytváření silných úderných uskupení na směrech hlavního úderu, ve vedení rozhodného útoku do celé hloubky operace, v organizaci a zabezpečení manévru sil a prostředků z hloubky a podél fronty, v průlomu připravené obrany nepřítele se zkrácenou přípravou, v efektivním využití sil a prostředků k obklíčení a ničení silného uskupení nepřítele.

Zdokonalovat velitele a štáby v plánování a řízení nepřetržité palebné podpory vojsk a udržování neustálé pohotovosti k přechodu k použití jaderných zbraní.

Studovat organizaci, výzbroj a zásady vedení bojové činnosti vojsk pravděpodobného nepřítele. Reálně a nešablonovitě vyhodnocovat bojové možnosti nepřítele, zvláště z hlediska pravděpodobného manévru jeho vojsk, překvapivého použití zbraní hromadného ničení, umlčování a ničení jeho prostředků protitankové obrany, včetně bojových vrtulníků.

Trvale sledovat a vyhodnocovat válčičště a jeho vliv na bojovou činnost vojsk.

V přípravě velitelů a štábů taktického stupně se zaměřit na dovedné plánování a pevné velení vojskům při vedení boje, na organizaci a vedení rychlého skrytého manévru na bojišti, organizaci a řízení paleb k efektivnímu ničení nepřítele při všech druzích bojové činnosti.

4. V oblasti velení upevňovat návyky a sladěnost práce velitelů a štábů při velení vojskům v poli. Ke zkvalitnění rozhodovacího procesu dále zvyšovat operativnost a přesnost v práci štábů při shromažďování a zpracování informací o situaci a přípravě podkladů pro rozhodování velitelů. Rozhodovat se jen na základě konkrétní a hluboké analýzy úkolu a situace a reálných propočtů bojových možností stran. Plnění přijatého rozhodnutí důsledně a všestranně zabezpečovat.

Dbát na přesné a včasné doručování bojových úkolů podřízeným. Zvýšit účinnost kontroly pochopení a plnění bojových úkolů ze strany nadřízených stupňů velení.

Na základě metodiky práce velitelů a štábů v poli dále zkracovat čas potřebný pro přípravu operace a boje. Metodu souběžného plánování považovat za hlavní způsob přípravy operace v soudobých podmínkách.

Hledat další možnosti zvýšení efektivity velení vojskům v poli. K tomu neustále studovat a rozšiřovat využití formalizované dokumentace a prostředků mechanizace a automatizace v procesu velení.

Dovedně organizovat a zabezpečovat nepřetržité velení vojskům a spojení v podmínkách oboustranného intenzivního radioelektronického boje. Ve větší míře vytvářet předpoklady pro vzájemnou zaměnitelnost a přenos velení z jednoho místa velení na druhé.

5. V přípravě velitelů a štábů věnovat mimořádnou pozornost **společným cvičením se štáby a vojsky bratrských armád členských států Varšavské smlouvy**. Ke společným cvičením přistupovat z hlediska toho, že mimo vlastní přínos po vojenskoodborné stránce — prohloubení teoretických znalostí a praktických návyků velitelů a štábů a výměny zkušeností z práce v poli mezi spojeneckými štáby — mají především i velký význam vojenskopolitický. Společná cvičení jsou praktickou školou socialistického internacionalismu a nástrojem upevňování soudružství a bojového přátelství vojáků spojeneckých armád Varšavské smlouvy.

V konkrétní přípravě velitelů a štábů operačního stupně k účasti na společných cvičeních se zaměřit na další zvýšení jejich připravenosti k vedení operace vojsky koaličního složení. Při všech společných cvičeních konkrétně řešit otázky velení a součinnosti a všestranného materiálního, zdravotnického a technického zabezpečení spojeneckých vojsk. V operačních štábech systematicky připravovat styčné skupiny, schopné zabezpečit plynulé oboustranné předávání operačních informací a nepřetržité spojení s veliteli a štáby spojeneckých svazů a svazků.

Ve vojenských školách a ve štábech počítat se studiem ruské vojenské terminologie a se zpracováním základních dokumentů v ruském jazyce, který je dorozumívacím jazykem mezi veliteli a štáby armád členských států Varšavské smlouvy.

6. **Přípravu teritoriálních orgánů velení** zaměřit k dalšímu prohloubení znalostí a návyků funkcionářů při plnění funkčních povinností k zabezpečování mobilizačních úkolů vojsk na teritoriu za branné pohotovosti státu.

Zvyšovat jejich připravenost k plánování a zabezpečení organizovaného a včasného zmobilizování útvarů a svazků a jejich předání do sestavy polních vojsk v nejkratších reálných lhůtách i v nejtěžších podmínkách aktivního bojového působení nepřítele.

Prohlubovat součinnost s orgány civilní obrany a resorty státní správy k zabezpečení přesunu vojsk, ochrany proti zbraním hromadného ničení a jiných úkolů na teritoriu z hlediska organizačního a materiálně technického.

Procvičovat nejúčinnější způsoby střežení na teritoriu a vedení boje s diverzními skupinami a výsadky nepřítele v součinnosti s orgány ministerstva vnitra, Lidových milic a státní správy.

Úkoly, které pro ČSLA vyplývají z jednání a usnesení XV. sjezdu KSČ jsou — stejně jako ve všech ostatních oblastech našeho společenského života a ve výrobní sféře — velmi náročné. Konkrétně v podmínkách ČSLA jde o to, abychom síly a prostředky, které strana a vláda vyčleňují pro účely obrany státu, s maximální efektivností využili k dalšímu zvyšování bojové síly a pohotovosti ČSLA. Tak, aby ČSLA v pevném svazku s bratrskými armádami členských států Varšavské smlouvy, především se Sovětskou armádou, byla

plně připravena v každém okamžiku čestně splnit úkoly při obraně naší socialistické vlasti a své internacionální závazky vůči spojencům.

Základním předpokladem splnění tohoto náročného úkolu je další upevnění komunistického přesvědčení všech vojáků, morálně politické jednoty armády a lidu, neustálé zvyšování politické a profesionální úrovně generálů a důstojníků a bojového mistrovství poddůstojníků a vojáků ČSLA.

Prostředkem k dosažení tohoto cíle je vysoce cílevědomá a organizovaná intenzivní řídicí práce velitelů a štábů všech stupňů v každodenním procesu přípravy a zabezpečení štábů a vojsk. Práce, vykonávaná při neustálém prohlubování vedoucí úlohy strany, s vysokým pocitem osobní odpovědnosti každého vojáka za obranu socialistických vymožeností dělnické třídy a lidu naší země, v těsném svazku s národy a armádami bratrských socialistických zemí.